

SULYOK LÁSZLÓ
NEMES-TÖRTÉNETEK¹

Budafok-Tétény zenei kultúrája egy élet tükrében (4.)

I.

„EL TUDTUNK JUTNIA CSÚCSRA”

Hollerung Gábor (hvg.hu)

20 éves jubileumunk alkalmából „nagyfőnökönket”, Hollerung Gábort kérdeztük a zenekar létrejöttéről, a zenekari és zenei nevelés fontosságáról, kreativitásról, nehézségekről, büszkeségekről, no és persze a BDZ „titkáról”. A beszélgetés pikantériája, hogy Gábort közvetlen kollégája, mindennapi jobb keze kérdezgette.

– Kérlek, mesélj nekünk a zenekar létrejöttének körülményeiről! Ha jól tudom, először egy klasszikus értelemben vett ifjúsági zenekar voltatok.

¹¹ Sulyok László magyar-történelem szakos középiskolai tanár, újságíró, publicista könyvének főszerzője Nemes László gondokatanár, a Budafok-Tétényi Nádasdy Kálmán Művészeti Iskola és Általános Iskola és a Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar alapító igazgatója, a Magyar Zene- és Művészeti Iskolák Szövetségének alapítója. A XXII. kerületi Önkormányzat kiadásában a közeljövőben megjelenő könyvből több folytatásban közreadjuk azokat az emlékezéseket, amelyekben Nemes László egykori növendékei, kollégái és művésztársai felidézik az együtt töltött évek, évtizedek emlékeit. A fotók a parlandóbeli közreadást díszítik. (A Szerk. megj.)

– Valóban, egy olyan ifjúsági zenekar voltunk, amely folyton nőtt és nőtt. A zenekart Nemes Laci bácsi alapította a '70-es években. A budafoki Nádasdy Zeneiskola már akkor is egy kitűnő intézmény volt, mely ontotta magából a tehetséges diákokat, akik konziba, majd Zeneakadémiára mentek. Laci bácsi ezeket a diákokat fogta össze egy zenekarban, akik a '80-as évek végére már annyira „megerősödtek”, hogy átvették a Közalkalmazottak Zenekara bérletsorozatát a budapesti városházán. Én egy ilyen koncerten vezényelhettem először a zenekart, és amikor Laci bácsi elhatározta, hogy komolyabban kell foglalkozni a művészeti munkával, akkor felkért engem és Gál Tamást a zenekar vezetésére. Így 1987-től kezdve a zenekar rendszeresen próbált, és ekkor vette fel a Dohnányi nevet is. Addig, amíg Gál Tamás el nem ment a MÁV Zenekarhoz, közösen dolgoztunk, aztán egyedül maradtam. A rendszeres, szisztematikus munkának köszönhetően aztán a színvonal egyre nőtt, turnékon vettünk részt. Ez persze nem véletlen, hiszen az akkori ifjúság krémje itt ült a zenekarban.

– *Aztán jött egy átmeneti mélypont...*

– Igen, hiszen a rendszerváltást követően a legtöbb fiatalnak a megélhetést kellett keresnie, és nem jutott már idő arra, hogy egy ifjúsági zenekarban muzsikáljanak, ahol ugyan kaptak némi pénzt, de nem voltak állásban. A helyzetünket jelentősen megnehezítette, hogy a Fesztivál Zenekar abban az időben hirdetett próbajátékot éppen a célból, hogy a tagságát állandósítsa, és ez elszippantotta a Dohnányi legjobb erőit. Nagyon sokan mentek át akkor a Fesztivál Zenekarba és más, állást kínáló zenekarokba. Ez nagyon nagy vérvesztés volt a számunkra, nagyon megnehezítette a munkát. Ekkor sok lett a nézeteltérés köztem és Laci bácsi között, és akkor én önként elhagytam az együttest. Laci bácsi szerencsére nem adta fel! Lobbi-erejének és rábeszélő készségének hála, sikerült elérnie a budafoki önkormányzatnál, hogy intézményesítse a zenekart, és csodák csodájára az önkormányzat belement ebbe. Az akkor kapott támogatás elég volt arra, hogy kb. 8 embert és a vezetőket állásba vegyék. Hamarosan próbajátékot is kiírtak a karmesteri pozíció betöltésére, melynek eredményeképpen – bár én nem indultam a próbajátékon – a zenekar engem választott. Így indult közös pályafutásunk pontosan 20 évvel ezelőtt, ami, hát nem volt egyszerű, mert a kapott pénz ahhoz sok volt, hogy ne létezzünk, de ahhoz kevés, hogy létezzünk. És ez így maradt a mai napig.

– *Tehát 1993-ban megalakult a Dohnányi Zenekar, élén veled. Hogy folytatódott a történet?*

– A megalakulás után egy küzdelmes időszak következett, de valahogy – azóta is – mindig megküzdünk a nehézségekkel. A '90-es évek végére már egy nagy

létszámú zenekarról beszélhettünk, ahol mindenki állásban volt. A fizetések persze még így sem voltak versenyképesek, de a tagság állandó volt, és tudtunk dolgozni. A 2000-es évek elejére az önkormányzat már nagyon nehezen tudta vállalni a zenekar fenntartásával járó felelősséget, így aztán – hosszas tárgyalásokot követően – közhasznú társasággá, azaz „céggé” alakultunk, saját ügyvezetővel, amivé engem neveztek ki. Az átalakuláshoz kaptunk még egy nagyobb összeget, és így lehetőségünk nyílt arra, hogy a fizetéseket átlagosan megduplázzuk. Ekkor tudott igazán elmozdulni a zenekar a holtpontról: a fizetések – ha nem is voltak túlzottan magasak – de azért versenyképessé váltak a piacon. Ettől kezdve megemeltük a próbaszámot, rengeteget dolgoztunk. Hozzá kell tennem, hogy amióta megalakultunk, mindig igyekeztünk építkezni, a rendelkezésre álló forrásokat nem teljesen elkölteni, hanem hangszereket, kottákat venni.

– *A zenekar teljesítményében is éreztették hatásukat ezek a formai változások?*

– Igen! Nem véletlenül tartja a mondás: kis pénz kis terc... Valójában, tényleg, a stabilabb béreknek köszönhetően a 2000-es évek elején, a próbajáték során megint a magyar zenei élet élvonalbeli fiatal muzsikusaiból válogathattunk, akik nagy része – hál’ Istennek – azóta is itt játszik nálunk. Egyrészt azért, mert versenyképesebbek lettünk, másrészt pedig megszerették azt a műhelymunkát, aminek itt részesei lehetnek. Egyre komolyabb repertoárt játszottunk, egyre komolyabb munkát végeztünk. A zenekar nem volt átjáró ház többé. Mára pedig már csak nagyon ritkán téved be ismeretlen arc az együttesbe.

– *Mi az, ami a Dohnányit olyan különlegessé teszi? Például amikor tavaly az egyik hangszeres szólólista a színpalak mögött hallgatta a zenekart, csodálattal jegyezte meg a fúvósok csodás összjátékát. Úgy fogalmazott: olyan egyszerre szólnak, mintha az orgonán egy ember szólaltatná meg az akkordokat.*

– Ez már egészen más téma; itt zenei diszciplínákról, nem pedig működési formákról, anyagiakról beszélünk. Azt kell világosan látnunk, hogy a zeneoktatásunk érzeteken, képzeteken, benyomásokon alapul, nem pedig konkrét tudáson. Azért persze van egy nagyon erős zenei oktatás; a hangszeres oktatás technikai része, hogy mit milyen vonással, milyen technikával kell játszani. De ez nem elegendő a zenekarban való muzsikáláshoz, ehhez tudniillik olyan mechanizmusokra van szükség, amelyek segítik az egymással való kommunikálást. Ez ezért fontos, mert egy együttesben nem lehetséges, hogy mindenki másként játsszon például dobott vonót (spiccato). Annak megvan a maga technikája, mennyit húzunk a vonón, mennyit ütünk, hogy mindenki hangszere egyszerre és egyformán szóljon. De ehhez kommunikációra, egymásra figyelésre van szükség. Ez azért lényeges, mert a funkcionális

helyesség technikai helyességet eredményez. Ez fordítva nem feltétlenül igaz. Ha tisztában vagyok azzal, hogy mi a hangsúlyos vagy a hangsúlytalan, ez hosszabb, az rövidebb, ez ütés előtt, ez pedig ütés után van, és ezt mindenki egyformán tudja, érzi, akkor ebből gondolkodásmódbeli, játékmódbeli azonosság származik, és ettől fog a dolog egységesen megszólalni.

– *Van vajon valami zenekari kézikönyv, ami alapján egy zenekarnevelési folyamatban el kell járni?*

– Valójában nincs ilyen. Az azonos hangzás, az egyszerre megszólalás csak azonos diszciplínák mentén jöhet létre, ennek pedig van egy megsokszorozódó hatása. Például egy vonóskarban, ahol mindenki csak 50 decibellel játszik, de azt egyformán teszi, a vonós-hangzás megsokszorozódik, ellentétben egy olyan vonóskarral, ahol egyenként ugyan hangosabban játszanak, de mivel különböző módon, ezért az összhangzás veszít az értékéből. Erre tehát nem létezik tankönyv. A szakmát kell megtanulni, a zenét jól érteni és olvasni. És ha az embernek szerencséje van, akkor még jó tanárai vannak.

– *Akkor valójában a karmesteren múlik, hogy tud vagy akar-e energiát fektetni a zenekari nevelésbe?*

– Pontosan! De kevesen vannak ilyenek. Magyarországon például a Kocsis ilyen (*Kocsis Zoltán karmester, zongoraművész, zeneszerző, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar főzeneigazgatója – Szerk.*), és éppen ezért tiszteljük és becsüljük egymás ez irányú munkáját. Ő egy zseni! Egy percig sem akarom magamat hasonlítani hozzá, de a zenekarépítési munkában ugyanazt az utat járjuk. Ez azért nem véletlen, hiszen volt egy közös mesterünk, Simon Albert, aki a zenekari összjáték legnagyobb tudója volt Magyarországon a '60-as, '70-es években. Egy nehezen elviselhető, bogaras figura volt, de azért rendelkezett nagy tudással, mert mindig mindenre választ adott. Mindig a dolog funkcionális logikájából fakadó technikai tanácsot tudott adni mindenre. Ha például egy hegedűs megkérdezte tőle, hogy ez miért nem jó, akkor ő rögtön rá tudta vágni, hogy ez itt hangsúlyos és rövid, és ha a vonó külső élén játssza, akkor elérheti vele a kívánt hatást. Mi Magyarországon azért vagyunk nehéz helyzetben, mert nincsenek közös diszciplínák. Abban az időben, amikor a Zeneakadémiára jártam, volt kb. 5 hegedű tanár, és mindegyik olyasmiket gondolt a másikról, hogy: „Na, így meghúzni a vonót, hát ez badarság!” stb. Pedig önmagában mindegyik zseniális volt, de nem voltak közös tradícióik. Simon Albert például állandóan Drezdából hozott ide professzorokat, akik mind szóról-szóra ugyanazt tanították, mert náluk volt a zenekari muzsikálásnak hagyománya. Mögöttük egy többszáz éves tradíció áll, és ugyanez igaz a bécsiekre, vagy az angolokra is. A magyar zenekarok legnagyobb problémája a fegyelem, a közös rend hiánya. A

magyar zenészek annyiféle módon tanultak hegedülni, csellózni! És ráadásul az intonációs kérdés is nagyon nehéz, hiszen nincsen fórum az oktatásban arra, hogy megtanuljunk egymáshoz intonálni.

– *Nincsen tehát zenekari képzés?*

– Pontosan. Mi művészeket képzünk, a hangszeresek versenyműveket játszanak, zenekari kottát pedig nem látnak a diplomáig. Így a hangszeresek nagy része csalódottan ül le egy zenekarba tuttit játszani. Például a Berliini Filharmonikusoknál is bármelyik hegedűs eljátszik bármilyen hegedűversenyt, mégsem gondolja, hogy ez az életcélja. Képes és alkalmas rá, hogy szólista legyen, de egy komoly zenekari képzésen esett át, hiszen ezzel fogja keresni a kenyerét. Nálunk, amíg két évig Simon Albert asszisztense lehettem a Zeneakadémián, az volt a legnagyobb vívmány, hogy a hangszeres hallgatók egyáltalán eljöttek a zenekari órára. Akkor rendszeressé tudott válni a munka. A zenekari muzsikálás lényege, hogy itt egy tömeg része vagy, nem pedig egy tömegbe kényszerített individuum. Ha valaki az alkalmazkodást, és az egymáshoz való viszonyt tanulja meg, mint a közös siker alapfeltételét, az élvezni fogja a közös zenélést.

– *És miért nincsen akkor zenekari képzésünk?*

– Ez történelmileg így alakult. Hiszen itt volt például az általam folyamatosan emlegetett Simon Albert, de őt ellehetetlenítették. Vagy Fricsey Ferenc, a valaha élt egyik legnagyobb magyar karmester, aki kitűnő zenekarépítő volt; őt is elüldözték, pedig Berlinben ő volt az atyaúrsten. Vagy például ifjúkoromban ámulva hallgattuk a Liszt Ferenc Kamarazenekart, a csodálatos, egységes zenekari összjátékot, a diszciplínából adódó virtuozitást.

– *És ez kinek volt köszönhető?*

– Sándor Frigyesnek és Rolla Jánosnak. De manapság ki tudja, hogy ki az a Sándor Frigyes (hegedűművész, karmester, hegedűtanár, zenekarnevelő, 1905. április 24 – 1979. június 4.), vagy ki az a Mihály András (zeneszerző, karmester, a Zeneakadémia háború utáni történetének meghatározó, karizmatikus személyisége, 1917. november 7 – 1993. szeptember 19. – Szerk.). Ők voltak a legnagyobb magyar zenekarnevelő egyéniségek, aztán mégsem kerültek sohasem reflektorfénybe.

– *Visszakanyarodva zenekarunkhoz: a sok hányattatás, nehézség és küzdelem meghozta a gyümölcsét?*

– Igen, bár mindig voltak nézeteltérések a fenntartónkkal, mára már ők is felbecsülhetetlen értéknek tartják a kerület zenekarát. A kezdeti, „a budafoki

zenekar muzsikáljon csak Budafokon” elképzelést lassan felváltotta az a büszkeség, amit az okoz, amikor a zenekar 10 ezres tömeg előtt játszik az Arénában Stinggel, amikor a televízióban minket emlegetnek, amikor olyan produkciókat hozunk létre, melyek az országban egyedülállóak. Szilárd meggyőződésem, hogy elsődleges feladatunk a kerületben élők horizontjának a kitágítása, az igény- és élményteremtés. Ha úgy tetszik, egy kulturális szocializálódás részesei vagyunk. Én biztos voltam abban, hogy a fenntartó akkor lesz boldog és elégedett, ha mi egy országos színvonalú, vezető együttesé válunk. Ezt elértük, és ezzel a kerület emblematisz együttesévé váltunk. Így a Bor és Pezsgő Fesztivál mellett Budafok arca is lettünk. 20 év után elmondhatjuk, hogy valóban az egyik legerősebb zenekar vagyunk, hogy valóban az egyik legstabilabb közönségbázissal rendelkezünk, hogy valóban rendkívül magas bevételeket produkálunk. De nem szabad elfelejteni, hogy e mögött milyen eltökélt munka, elszántság és kitartás van.

– *Valóban sokan nevezik az együttest az egyik leginnovatívabb, a kísérletezésre leginkább fogékony zenekarnak. Erre tudatosan törekszel?*

– Ezt nem tudom pontosan megmondani. Gyerekkorom óta képzőművészet rajongó vagyok, és mindig érdekelték más, nonverbális művészetek mechanizmusai. Ezért mindig is szerettem volna a szavak nélküli nyelvek közötti átjárással foglalkozni. Ebben jelentős impulzusokat kaptam Földes tanár úrtól, aki – hozzám hasonlóan – mindig igyekezett a képzőművészeti és zenei nyelv hasonlóságaira rámutatni. Mivel a mai közönség nagy része már nincsen abban a szerencsés helyzetben, hogy ezeket a művészeti nyelveket száz százalékig birtokolja, ezért borzasztóan fontosak a transzferhatások. A különböző művészeti ágak ugyanis erősítik egymást. Ezek összekapcsolásával tehát nagyobb lehetőséget biztosítunk a dolog megértésére. Ilyen művészeti ágösszekapcsoló koncertünk volt például a Honegger: Johanna a máglyán előadás, vagy később a Faust elkárhozása. De ilyen például a filmzene projektünk is, ahol igyekszünk nemcsak felszínes hangulati aláfestést kínálni, hanem fontos számunkra, hogy a közönség megélje a zenében és a képiségben rejlő kapcsolatot, a pillanat feszítő voltát, az intimitását, vagy éppen a brutalitását. Ehhez persze szükséges az a kreativitás, hogy akár egy aprócska összefüggést is megtaláljunk zene és kép között. Hiszen, ha megvan a kapcsolat, a két művészeti forma felerősíti egymás hatását.

– *Ha már a kreativitást említed, muszáj megkérdeznem – amin mi magunk között mindig mosolygunk –, hogy vajon más cégvezetők hagyják-e ennyire szárnyalni az alkalmazottaikat. Ha körülötted valakinek van egy jó ötlete, azt mindig támogatod.*

– Nem tudom, más vezetők, hogy’ élük meg a „kreatívkodást”, de ami minket illet itt a zenekar ügyeit intéző irodában, ez egy szerencsés csillagzatú együttműködés. Ti mindannyian úgymond a zenei irányításom alatt nőttek fel, ismeritek azokat a mechanizmusokat, amikről állandóan beszélek próbákon, akár zenekari, akár kóruspróbákon. *(Az iroda szinte minden tagja énekelt, tanult Hollerung Gábor irányítása alatt – szerk.)* Így nyilvánvaló, hogy a zenéhez való viszonyotokban olyan „diszciplínákat” tettek magatokévá, amelyeket én természetesen helyesnek vélek. Így értelmetlen lenne korlátozni a ti szárnyalásotokat, hiszen, ha a saját magam által elvetett magot nem hagynám csírázni, akkor semmi értelme nem lenne az egész munkámnak.

– *Én nemcsak magunkról beszélek, hanem a muzsikusokról is...*

– Sokszor hallottam már vissza, hogy más zenekarokban esetleg nem engednek ilyen nagy teret a kamarazenélésnek. Valóban nem gyakori, hogy a tagjaikból alakult kisegyütteseknek teret engednek, egyfajtaképpen menedzselik, ha úgy tetszik, a világnak bemutatják őket. Az én célom az önbizalomra nevelés, ami egy előadóművésznél nagyon fontos. Sokan nagyképűnek tartanak az önbizalmam miatt...

– *Nehéz elfogadni, ha az önbizalom mögött valós tudás van...*

– Ez így van. De a „valós tudás” és az önbizalom nem jelenti azt, hogy nem hibázhatunk. Nekem ez azért fontos, mert az önbizalom mellett tolerancia is van bennünk, nálunk senki sem fél egy gikszertől, egy rosszul meghúzott hangtól, nincsen érte fegyelmi, mert hiszen mindenkinek lehet rossz napja, emberek vagyunk. Mégis, az erőnk abban rejlik, hogy ami bennünk van, azt merjük megmutatni. Csendes kreativitás nincsen. Amit nem tudunk megmutatni, arról nem szerez senki tudomást. A kreativitás a bennünk rejlő attitűd kérdése. Nagyon büszke vagyok arra például, hogy soha semmilyen előadásomról nem őriztem meg a vázlatot, vagy egy partitúrába nem írok bele, azért, hogy pár év múlva ezek az észrevételek ne befolyásoljanak, hogy hagyjanak felismerni új dolgokat, amiket a beírások nélkül esetleg észre sem vennék. Ez is egyfajta táptalaja a kreativitásnak, hogy a régi tudás birtokában újat fedezzünk fel. Az én olvasatomban nem az a kreativitás fokmérője, hogy zenészként jobbak vagyunk-e a másiknál, hanem hogy önmagunkban mennyire vagyunk képesek a fejlődésre, a magunk megmutatására. Lehet, hogy száz ötletből csak tíz lesz kiváló, de az a tíz nem születhetett volna meg a kidobott kilencven ötlet nélkül, és ehhez, a kilencven fel nem használt ötlet kimondásához kell az önbizalom, a biztatás. És ebben nem ismerem tiltott eszközt, hiszen az a megtérülés, ha a zene eljut az emberekhez, örömet, élményt okoz nekik, és az életük elengedhetetlen részévé válik. Mi ehhez értünk, ebben hiszünk, ezt tudjuk, tehát nekünk ezt kell

csinálni. Visszakanyarodva elmondhatom, hogy elképesztően szerencsés vagyok, hogy itt az irodában ti vesztek körül és segítitek a munkámat, mert éppen az előbbieik okán szinte a gyermekeim vagytok, és így nincsen okom arra, hogy a kezetekre csapjak, ha valamilyen ötlettel álltok elő.

– *Egy utolsó kérdés: mire vagy a legbüszkébb az elmúlt 20 évből?*

– Ez egy kicsit személyes dolog. Amikor '92-ben elmentem a zenekartól, elhatároztam, hogy abbahagyom a zenekari szakmát, mert addigra rengeteg zenekarral volt dolgom, és az volt a tapasztalatom, hogy a velük való kommunikáció kilátástalan. Ha valamit kértem, az volt a válasz, hogy ezt már játszottuk Karajannal, és ott jó volt. Egyszóval távol állt tőlem az a magába facsarodott hangulat, ami a zenekari társadalmat jellemezte. Éppen ezért arra vagyok a legbüszkébb, hogy sikerült egy jó hangulatú, motivált fiatalokból álló együttest létrehozni, amit mindig a közös akarat vitt előre, ahol sohasem kellett a fenyegetés, a stressz és a hatalmi hierarchia túltengését bevetni ahhoz, hogy a zenekar működőképes legyen. Eljutottunk odáig, hogy ez a zenekar ma egy top együttes, és jókedvvel próbál. Természetesen voltak, és vannak konfliktusok, és én sem vagyok egy könnyű ember, de ide még akár más zenekarokból is szívesen jönnek az emberek muzsikálni Mindez ráadásul magas szintű szakmai tudással párosul. Nálunk az emberek nem versengenek egymással, hanem segítik egymás munkáját. Az egy szólamban ülők átveszik egymás szólamát, ha valamelyik belefárad. Idegen karmesterek döbbsen vesznek tudomásul, hogy egy-egy nehezebb, hosszabb futamban akár hárman is váltják egymást, anélkül, hogy hangszínben, ritmusban, artikulációban különbséget lehetne érzékelni. Így megteremtődött egyfajta zenei együttműködés közöttük. A zenészek nálunk nem érzik jobban magukat attól, hogy a másik gikszert fújt, nem a másik vérén át akarnak előbbre jutni, hanem a közös produkciót tartják szem előtt. Én azt gondolom, hogy erre vagyok a legbüszkébb: hogy a szeretet, az egymás segítése, az ügy szerete nem tudott kiveszni ebből a nagyon nehéz, sokszor megalázó körülmények között működő együttesből. Így is el tudtunk jutni a csúcsra...

Ortutay Réka

Hangoló, 2013. tavasz

II.

„MINÉL TÖBB GYEREKHEZ JUSSON EL A MŰVÉSZET!”

Németh Anikó
(huszonketto.hu)

Németh Anikó, a Budafok-Tétényi Nádasdy Kálmán Alapfokú Művészeti Iskola és Általános Iskola igazgatója a második tanévet zárta iskolavezetőként. Előtte két évig zongorát tanított az iskolában. Öt diplomát szerzett eddig élete során. Az elsőt épp harminc évvel ezelőtt a sok névváltoztatáson átesett esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskolán. Huszonhat éven át tanítónőként dolgozott. Közben tanult, tovább képezte magát. A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen általános és középiskolai tanári oklevelet szerzett magyar nyelv és irodalomból, Szegeden a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán zongoratanári képesítést nyert, miután diplomát kapott a Budapesti Műszaki Egyetem négyesemeszteres közoktatási vezetőképzőjén. Az igazgatói tevékenység mellett továbbra is oktatja a zongora szakos növendékeket, továbbá nem szakadt el az általános iskolától sem, mert ha a szükség úgy hozza, akkor helyettesít az alsó és felső tagozaton is. Vele tekintettük át dióhéjban a 2022–2023. évi tanév munkáját, eredményeit.

– *Hányan tanultak tavaly az ön által vezetett iskolában?*

– A művészeti iskolánknak közel 1100 növendéke van. Elég összetett ez az intézmény, mert megtalálhatók itt zenei tanszakok és művészeti tanszakok is. A művészeti iskolák között ritka, hogy minden képzőművészeti és művészeti ág működik benne, mint nálunk. A zenei rész is nagyon bő, szinte minden hangszeren tanulhatnak a tanulók, a zongorától elkezdve a fúvós hangszereken át a vonós hangszerekig. Különlegességünk a jazz tanszak, amely pár évvel ezelőtt indult igazgatóhelyettesünk, Puskás Csabának a kezdeményezésére. Lehet tanulni szaxofont, ütőket, van jazz-zongoránk, jazz basszusgitárunk, úgyhogy ilyen téren is próbálunk haladni a korrallal, hogy minél népszerűbb

legyen az intézményünk. Különleges a népzenei oktatásunk is, mert elég kevés iskolában tanítják ezt.

– *1100 tanulóról beszélt, ez a létszám lefedi az egész iskolát?*

– Nem, mert ebben a létszámban nincs benne az általános iskola. Két tagintézményünk van, a művészeti iskola és az általános iskola. Az utóbbi a Szent István téren működik, 320 tanulója volt az előző tanévben, s egytől nyolc osztályig tanulhatnak itt a gyerekek; az általános iskolánkban emelt szintű énekzene oktatás folyik. Heti négy énekórájuk van a tanulóknak, plusz évfolyamonként egy énekkari óra. Délutánonként pedig vagy képzőművészetet, vagy pedig néptáncot tanulnak. Heti kétszer két órában, vagyis heti plusz négy órában kapják ezt a képzést. Ugyanazt a képzést, amit itt a művészeti iskolában tanulnak a beiratkozott növendékek, és számukra ez nem térítésköteles. Viszont a bizonyítványba bekerül majd, és igazolható ez által, hogy jártak ilyen képzésre. Azt mondhatom tehát, hogy próbálunk sokféle lehetőséget kínálni, sokféle kibontakozási lehetőséget megadni a diákjainknak.

– *Jó pár lehetőségről esett már szó, de talán a művészeti ágakat nem lenne haszontalan csokorba kötni.*

– A művészeti részlegünk képzőművészetből, néptáncból, balettből, báb- és színjátékból tevődik össze. Mindegyik tanszakunk nagyon sikeres volt. A balett országos harmadik helyet hozott el, és ez nagyon nagy dolog. A néptáncosok minden ünnepi alkalommal fellépnek. Kétnapos néptáncgálánk volt itt az intézményben május folyamán. A tankerületi pedagógusnapon a mi növendékeink léptek fel. A képzőművészetben belül megtalálható a grafika, a festészet, a fotó, a textil, a kerámia, a szobrászat. Tehát aki ide jön hozzánk, az biztos tud találni olyan művészeti ágat, melyet szeretne tanulni. A zenetanulást érdemesebb kisebb korban kezdeni, második, harmadik általános iskolában. A művészeti képzésre jöhetnek nagyobbak is, tehát középiskolások is járnak ide. Iskolánk a középiskolai felvételikre is felkészíti növendékeit. A tavalyi év folyamán voltak négyen, akiket zeneművészeti szakközépiskolába vettek fel. Ebben a tanévben nyolc növendékünk jutott be művészeti középiskolába. Ezek az örömteli számok alapfokú képzésünk erejét, eredményét jelzi.

– *Az említett tanulói létszámok mennyire állandóak az évek során? Tapasztalható más csökkenés vagy növekedés?*

– Ezek a létszámok lényegében stabilak, ezen a szinten állnak évek óta. Persze a covid-vírust, a járványt megérezte az iskola, mert zenét még csak-csak lehet online tanítani, de például kerámiát elég nehéz. Az általános iskola esetében a 320-as létszám ugyancsak stabil, itt inkább azt mondhatom, hogy minden évben

emelkedik pár gyerekkel a tanulóink száma. Az osztálylétszámok rendben vannak, minden évfolyamon két-két osztályt tudunk működtetni, jövőre is. Egy kivétel azonban lesz, a 7. osztály, ahol összevonásra kényszerülünk.

– *A tanárhiány rémével szembe kellett-e nézniük, illetve kell-e majd a következő tanévben?*

– Szerencsére nem kellett és jövőre sem kell. A személyi ellátottságunk minden évben teljes volt. Hallottam és hallom, hogy a kerület többi iskolája tanárhiányban szenved. Elmondták a tankerületi igazgatói értekezleten is, hogy 5-6 üres állásuk van az intézményeknek, a feladatokat szét kell osztani és helyettesíteni. A Nádasdy művészeti iskolában szerencsére megvolt az összes tanár, és ez így lesz a következő tanévben is.

– *Egy-egy oktatási intézmény stabilitásának fenntartásához, megőrzéséhez mindenkor kellő anyagiakra van szükség, s azt veszem ki az eddig elhangzottakból, hogy – ha minden kívántra talán nem is mindig jut – a funkcionális működtetéshez megvoltak és továbbra is meglesznek a pénzügyi eszközök, következésképpen biztos anyagi alapokon állnak. Egyetért ezzel az észrevétellel?*

– Abszolút igen... Anyagilag nem vagyunk önállóan gazdálkodó intézmény, a Dél-Budai Tankerülethez tartozunk, ő finanszíroz bennünket. Tudjuk, hogy a mostani nem volt könnyű év, a rezsimelemek miatt. De a tankerület igyekszik megadni mindazt, amire szükségünk van.

– *Az önkormányzattal milyen kapcsolatot ápolnak?*

– Nagyon segítőkészen áll hozzá a munkánkhoz, noha 2013 óta már nem az önkormányzat a fenntartónk. Akkoriban volt egy nagy váltás, akkor került át a fenntartás a Klebelsberg Központoz, majd a Dél-Budai Tankerületi Központoz. Így most már nincs olyan szoros kapcsolatunk a kerületi önkormányzattal, viszont próbáljuk kölcsönösen tartani és fűzni a szálakat. Múltkor épp az önkormányzatnál álltam elő egy javaslattal. Felvettem, hogy kaphassanak Munkácsy Károly-díjat a jó tanuló és ügyes művész fiatalok is, ne csupán a jó tanuló és jó sportoló tanulók. Már csak azért is, mert művészeti díj nincs a gyerekeknek a XXII. kerületben. Fogadott az ügyben az oktatási iroda vezetője, a jegyző asszony, az alpolgármester asszony, jól fogadták, igazából azonban a képviselő testület fog dönteni ennek a javaslatnak az elfogadásáról. Szeretném kiemelni, hogy a Hónap művésze díjat két alkalommal is megkaptuk az idén. Májusban a mi zongoratanárunk, Boros Árpád és a mi kis furulyatanítványunk, Szemerédi Fülöp vehették át ezt az elismerést. Ez volt az első eset, hogy egy ifjú művész is kapott Hónap művésze elismerést. Fülöp még csak

4. osztályos általános iskolás, de már három nemzetközi versenyről hozott el első díjat, és országos furulyaversenyen is első lett a tavalyi tanévben. Néptáncosaink is rendszeresen fellépnek az önkormányzati rendezvényeken. A Magdolna udvar egy kerületi kiállítóhely, a mi növendékeink alkotásaiból is rendeznek tárlatokat. Szóval igyekszünk, hogy minél többet szerepelhessünk, hogy minél több fiatalhoz eljusson iskolánk híre. Szeretném azonban szorgalmazni a későbbiekben, hogy többet legyünk jelen a kerület életében.

– *Nem elhanyagolható a szülőkkel fenntartott kapcsolat sem, annak minőségét akár egyfajta mércének is tekinthetjük. E téren mi a jellemző?*

– Válaszomhoz kétfelé kell választanom az egyébként egységes iskolát. Az általános iskola a szülőkkel nagyon jó kapcsolatot ápol. Ott éppen felújítás zajlik, mindez szülői segítséggel. Az általános iskolának több mint 100 éves az épülete, ott elég nagy dolgokat kellene véghez vinni ahhoz, hogy korszerű legyen. De megpróbáljuk jól használhatóvá tenni. Kifestjük az ablakokat, ajtókat, a tornatermet, és ezt mind a szülők végzik. Tavaly nyáron az aulát újították fel. Nagyon az iskola mellé állnak. A művészeti iskolában kevesebbet találkozunk a szülőkkel. A gyerekek heti négy alkalommal jönnek ide, úgyhogy annyira szoros kapcsolata nincs a művészeti iskolának, mint az általánosnak. Egy-egy tanár a tanszakán belül tartja a kapcsolatot a szülőkkel, de intézményi szinten nem tudjuk úgy összefogni őket.

Ez az épület egy hármastömb, egybe épült a művészeti iskola, a Klauzál Ház és az uszoda. Nagyon jó a kapcsolatunk a szomszédos Klauzál Házzal. Kölcson adunk egymásnak termeket, különböző dolgokat, dobogót, festővásznat, bármit, hogyha szükség van rá. Nagyon jó és baráti a szomszédi viszony. Az uszodáról ugyanezt tudom elmondani.

– *Tudom, utolsó kérdésem grandiózus, mégis szinte tömönatos választ kérek. Miben foglalhatnánk össze a Nádasdy iskola ars poeticáját?*

– Azt tartom a leglényegesebbnek, hogy minél több gyerekhez, kis növendékhez eljusson a művészet, mert nagyon fontosnak gondolom, hogy a fiatalok találkozzanak vele, hogy az ő kis lelkük gazdagodjon, erősödjön.

– *Maximálisan egyetértek, úgy legyen!*

FÜGGELÉK:

Sulyok László: Nemes történetek. Budafok-Tétény zenei kultúrája egy élet tükrében c. közeljövőben megjelenő könyv Parlandóban korábban megjelent részletei részletei:

87 ÉVES Nemes László gondoktanár, a Budafok-Tétényi Nádasy Kálmán Művészeti Iskola és Általános Iskola és a Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar alapító igazgatója, a Magyar Zene- és Művészeti Iskolák Szövetségének alapítója. Sulyok László: Emlékforgácsok a tölgyfa árnyékából. Részlet a szerző Nemes-történetek– Budafok-Tétény zenei kultúrája egy élet tükrében c. készülő könyvéből (Parlando, 2023/4.)

Sulyok László: Nemes-történetek. Budafok-Tétény zenei kultúrája egy élet tükrében. A szív hangjai. Részletek a XXII. kerületi Önkormányzat kiadásában a közeljövőben megjelenő könyvből: Hollós Máté, Biller István, Batke Márta és Némethy Szilvia, továbbá Arató László idézi fel az emlékeiket a 87 éves Nemes Lászlóról, a XXII. kerületi Nádasy Kálmán Művészeti Iskola alapító, címzetes igazgatójáról (Parlando 2024/1.)

Sulyok László: Nemes-történetek Budafok-Tétény zenei kultúrája egy élet tükrében (3.) (Részletek egy megjelenés előtt álló könyvből) Magyar Margit: Nemes Lászlóról – egy tanítvány, akit nem iskolában tanított // Hegedűs Endre: Csodák a zeneiskolában (Parlando 2024/2.)